СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 215. ДЖЕРЗІ СИТИ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 16-го ВЕРЕСНЯ 1949. No. 215. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 16, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

ДЮІ НАКАЗУЄ ПЕРЕВЕСТИ СЛІДСТВО НАД ЧЕРВОНИМИ СОТНЯМИ

Олбені, Н. Й. — Губ. Тамес Е. Дюі прийшов до висновку, що метушню коло Піксхіл 4 вересня спричинили комуністи і тому він дав наказ скликати спеціяльну Велику судейську Лаву для провірки, наскільки „зорганізовані комуністичні ґвардії мають на-ців військовий характер".

„Штурмові відділи і приватна міліція, всеодно, чи вони являються в білих одягах, брунатних сорочках або в військових одностроях, не можуть бути толеровані у стейті НюЙорк" — заявив губернатор. „Ми скасували Ку-Клакс-Клен, Бунд і не дозволимо на подібні комуністичні організації". Губернатор оприлюднив цю заяву після конференції з поліційними й судовими урядовцями та прокуратором повіту Вестчестер, який має юрисдикцію над місцем, де відбулися заворушення. Згадані урядовці склали точний звіт з подій губернаторові. Дюі теж виявив, що підчас метушні роблено фільмові знимки, які він пильно переглянув. Він признає, що підчас першої демонстрації, тобто 27 серпня, поліція була неприготована, одначе на наступну поліція вже зорганізувала силу з понад 1,-000 осіб. Не зважаючи на те, яких 150 осіб було потурбованих. Губернатор прийшов до висновку, що поліція впала жертвою наперед приготованого комуністичного пляну, щоб опісля використати метушню для розголосу по цілому краю й цілому світі. Прокомуністичні сотні привезли з собою різну зброю, яка, хоч не є протизаконна сама в собі, то в руках товпи становить небезпеку. Серед учасників комуністичної імпрези, на якій виступив Пол Робсон найшлася ґвардія безпеки з 2,500 осіб, яка була зорганізована і здисциплінована на військовий лад і мала при собі мячеві палестри,„ ножі до витирання бляшанок, каміння і чорний перець. Це все було готове на випадок, коли б поліція не дала собі ради. Окружний прокуратор, Джордж Фанелі, каже, що треба перевести провірку, чи це не було частиною комуністичної стратегії, щоб викликати заворушення на расовім тлі і для поширення протирелігійної ненависти.

БРАВДЕР ПЕРЕСТАВ БРАТИ ПЛАТНЮ ВІД КОМУНІСТІВ.

Ню Йорк. — Колишній голова комуністичної організації в Америці, Ирл Бравдер, якого його партійці скинули з проводу після переміни статуту, став репрезентантом для продажу совєтських видань в Злучених Державах і з доручення Сталіна дістав платню за свою роботу. Він замкнув своє бюро в Брайєнт Парк Билдинґ при 42 вулиці в Ню Йорку, заяке платив місячно по $100 і перенісся з цілим крамом до Йонкерсу, біля Ню Йорку.

ДОЛЕС ДОРІКАЄ ДЕМОКРАТАМ ЗА ПРИНЯТТЯ НОВОГО ІМІҐРАЦІЙНОГО ЗАКОНУ.

Вашингтон. — Сен. Джан Фостер Доллес зголосив „приватний" законопроєкт, для допущення до Америки кільканадцяти угорських скитальників, яких затримано на Елис Айленд. При цій нагоді він скритикував демократичний провід сенату за недопильнування нового іміґраційного закону, який мав перейти ще в теперішній сесії конґресу. У „приватнім" законопроєкті находиться постанова, щоб іміґранти, придержані владою на Елис Айленді, мали право остати до Злучених Держав за складенням бонду.

РУЗВЕЛТИ ПОМОГЛИ ПАНІ БРАВДЕР ДІСТАТИСЯ ДО АМЕРИКИ.

Вашингтон. — Гаверд Рушмор, давніший комуніст, тепер репортер щоденника Ню Йорк Джернал, виявив у свідоцтві перед сенатською правничою комісією, що пані Елінор Рузвелт вставлялася перед секретарем стейту Корделем Голлом за допущення жінки Бравдера до Злучених Держав в 1944 р. Вона була російського роду, була арештована за неправний вступ до Америки в 1940 р. і депортована до Канади. Рошмор виявив, що в тому часі Ирл Бравдер потайки бував у Білому Домі, щоб виєднати дозвіл на поворот своєї жінки. Свідок виявив ще такі інші факти: 400 нюйорських учителів є комуністами; Дейвис Карр інформатор колумніста Дру Пірсона, був комуністом; урядовець департаменту справедливости Джері Маджіоне, був комуністом або попутчиком; Ловел Вейкфілд, давніший співробітник комуністичного „Дейлі Воркера", мав на Алясці підприємство для риболовлі, звідки він міг легко порозуміватися з совєтськими воєнними субмаринами.

КОМУНІСТИЧНИЙ ОБОРОНЕЦЬ ОСУДЖЕНИЙ ЗА НЕПОСЛУХ СУДОВІ.

Ню Йорк.— Підчас переслухання і крутійства підсудного комуніста Карла Вінтера на суді за змову проти уряду, суддя Гаролд Медіна кількома наворотами, признав прокураторові право навести документи на доказ постійної брехливости свідка. Виявилося між ін., що справжнє імя Вінтера є Филип Карл Вайсберґ. Оборонець Ґері Сечер постійно опирався допущенню документів на доказ, а серед того почав кпити собі з висловів судді. Медіна заявив, що Сечер є признаний винним погорди для суду, одначе не проголосив кари, яка його за це жде. Догадуються, що кара прийде після покінчення процесу.

СТАЛЕВЕ ПІДПРИЄМСТВО ВІДКИДАЄ ДОРУЧЕННЯ ПРЕЗИДЕНТСЬКОЇ РАДИ.

Питсбурґ, Па. — Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен, одна з наймогутніших компаній виробу сталевих предметів, відкинула доручення президентської ради, щоб у спорі з юнією сталевих робітників взяти до уваги домагання юнії для признання старечої пенсії. Підприємство твердить, що президентська рада має тільки ствердувати факти, а не односторонно підтримувати домагання юнії.

АМЕРИКА ДОМАГАЄТЬСЯ АКЦІЇ В СПРАВІ ТРЬОХ САТЕЛІТІВ

Вашингтон, 14 вересня. — Злучені Держави внесуть перед Обєднаними Державами закид, що комуністична Болгарія, Угорщина й Румунія виказують вперте легковаження їхніх зобовязань в мирових договорах, що вони будуть зберігати права людини. Це виявив секретар стейту, Дін Ачесон. До обвинувачень Америки прилучиться теж Великобританія. Обі країни твердять, що комуністичні режими в згаданих державах, захопивши владу, розторощили опозиційні політичні партії, знищили свободу слова, заборонили богослуження і взагалі ограбили населення з демократичних прав.

ЗАХІДНІ МІНІСТРИ ПРОТИ АҐРЕСІЇ НА БАЛКАНІ

Секретар стейту Дін Ачесон і британський міністер закордонних справ Ернест Бевин перевели дискусію над політичним положенням на Балканії. Крім загального комунікату про порозуміння в цій справі, стало звісним, що вони рішилися підтримувати позицію Юґославії проти комуністичних держав Европи, одначе не допустити до відвертих воєнних кроків на Балкані. Головно будуть змагати до того, щоб спинити Грецію виступити проти Альбанії.

Шуман приїхав на „розмови".

Роберт Шуман, французький міністер закордонних відносин, приїхав кораблем де Ґрас до Ню Йорку. У розмові з кореспондентами він сказав, що не знає вислідів Англо-Американської конференції в справі доляра і що він приїхав тільки на „розмови" а не для вирішення різних справ. Кореспонденти набрали переконання, що Шуман не має інструкцій від свого уряду і догадуються про такі можливості: Що конференція міністрів Чотирьох Потуг відбудеться перший раз у Ню Йорку; що оборона Пацифіку на лад оборони Атлантійського договору є докищо передчасна.

БЕНКЕТ У ЧЕСТЬ Б. ПОСЛА АНТОНА ГЛИНКИ

Едмонтон, Алберта. — У суботу 27 серпня — як сповіщають „Українські Вісти" — у залі Месоник Темпл зійшлися численні приятелі й прихильники суспільно-громадської й політичної діяльности колишнього федерального посла Антона Глинки, щоб висловити йому признання за довголітню працю. Після відкриття зібрання молитвою о. С. Шевчуком, ЧСВВ., промовляли пп. Іван Ісаїв, Василь Дорош, Андрій Жмурко, д-р Михайло Росляк з Едмонтону, а дальше Петро Політило з Вильни, Іван Прийма з Редвей, Мих. Понич, посол до провінціонального парляменту й адвокат в Ту Гилс та Юрій Хаба з Беверлі, який вручив п. Глинці золотий годинник, як подарунок від його виборців. Промовці ствердили великі піонірські заслуги кол. посла М. Лучковича й Глинки. У відповідь п. Глинка сказав, що хоч він був послом з округи Веґревил, то він вважав себе репрезентантом усього українського громадянства Канади в отавському парляменті і така була його поведінка. Приявні дали до зрозуміння, що вони вповні одобряють і доцінюють працю п. Глинки.

МкКАРРАН ЗА ПРИЗНАННЯ РЕЖИМУ ФРАНКА

Сенатор Пат МкКарран, голова сенатської правничої комісії, яка має вирішити долю нового іміґраційного закону, виїхав кораблем з Ню Йорку для студій іміґраційної проблеми в Европі. Перед виїздом він сказав кореспондентам, що він присвятить теж три тижні часу на прослідження відносин в Еспанії, Портуґалії, Франції, Італії й Німеччині. Він заявив, що змагає до спонукання американського уряду признати режим ген. Франка в Еспанії.

БОРОТЬБА У. П. А. ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Стокгольм, 15. вересня. — „Дн Балтік Ревю" подає на підставі повідомлень Київської радіовисильні, що боротьба Української Повстанської Армії проти совєтської окупації в Україні продовжується, що мав потвердити теж Сталінів ґавляйтер в Києві, Нікіта Хрущов. Він твердив про сильний спротив населення проти колективізації в західних областях України та про підривну акцію українських націоналістів. Відділи УПА в останньому почали широкозакроєну акцію против большевицьких окупаційних властей в Станиславівщині та на Волині. В травні совєтський уряд був змушений вислати в район Станиславова ще додаткову дивізію військ МВД для боротьби проти УПА.

...А ПО ТОБІ ЖАЛЬ ВЕЛИКИЙ ПОЗІСТАВ!

ПОХОРОНИ КОМПОЗИТОРА МИХАЙЛА О. ГАЙВОРОНСЬКОГО

В середу, дня 14-го вересня в полудне, українське громадянство митрополітальної округи Ню Йорку, а з ним і ввесь український нарід відправили на вічний спочинок одного з найкращих синів України, активного учасника Визвольних Змагань, старшину Укранських Січових Стрільців, головного капельмайстра Армії Української Народньої Республіки, великого патріота, прикладного громадянина і видатного композитора, співтворця української стрілецької пісні, Михайла Ореста Гайворонського, прощаючи Його в останнє словами його пісні: ... а по Тобі жаль великий позістав!

Михайло О. Гайворонський помер в неділю, дня 11-го вересня, в годині 8-мій ввечорі, в своєму мешканні у Форест Гилс в Ню Йорку, після довгої і важкої недуги, що прикувала була його до ліжка на повних сім років. Тлінні останки покійного до похорону лежали в похоронному заведенні Петра Яреми при 7-мій вулиці в Ню Йорку, де у вівторок, дня 13-го вересня в год. 8-мій ввечорі відправлено Панахиду.

То плаче Україна...

Панахиду відправив о. С. Журавецький, ЧСВВ, парох церкви св. Юра. Вже на довго перед відправою похоронна каплиця, коридор та вулиця перед нею були заповнені справді жалібною громадою. Між приявними видно багато зі стрілецькими відзнаками, багато загально відомих провідних громадян і багато молоді. Всі прийшли в останне попращати цю людину, що в слабому тілі мав таку сильну і велику та творчу душу і таке благородне серце. Давні товариші зброї, голови яких вже вкрилися сивиною, ті, що продовжували з покійним службу Україні на цій вільній землі і ті, що тут опинилися в останньому, представники всіх ділянок нашого життя і всіх прошарків громадянства, і зокрема молоді, схилювали свої голови перед пам'яттю незабутнього Михайла Гайворонського. Під час відправи всі співали і всі плакали. В каплиці багато вінців і цвітів. Молодь митрополітальної округи, для якої Він був найбільшим приятелем учителем і натхнеником, зложила до Його стіп свій вінок, співаючи опрацьовану Покійним пісню на останній фестиваль „Гомін України". Доспівавши до слів: „Ой Михайле, Михайлочку, прийми нашу співаночку, то співає Україна..." голоси почали ломитись, бо спазми ридання почали здавлювати горла. Теж слова опрацьованої Покійним пісні „Ой Морозе..." застрягли вже першому співакові в горлі і ії так і не відспівано.

Прощають Друга...

Від Стрілецької Громади та від приятелів і друзів попращав Покійного голова Стрілецької Громади та довголітній і один з найближчих друзів Покійного, Дмитро Галичин. Протягом останніх сімох років недуги Покійного, він відвідував Його кожного тижня, знав Його як себе самого, а в цій хвилині вже з першим словом почав заломлюватися його голос і він тільки коротко попращав Покійного, згадуючи Його найбільші чесноти як вояка, громадянина, композитора і приятеля. Бесідник зокрема звернув увагу на хрустальний характер Покійного та на його безкомпромісовий активний патріотизм. В своїх Композиціях Покійний зокрема намагався підкреслювати їх український характер та докладав найбільших зусиль, щоби цей український народний характер зберегти в усій українській музичній творчості.

Від Українських Січових Стрільців пращав Покійного д-р Володимир Калина. Співаючи композицію Покійного про журавлів, що відлітають сірим шляхом у вирій, стрільця і на ґадку не приходило, що слова цеї пісні з такою точністю доведеться достосувати до Покійного. Кличуть кру.. кру... в чужині умру... Стрілецьке брацтво звикло було називати Покійного Михасем. Михасем він залишився для стрільців усе життя і Ми-

(Докінчення на стор. 4-тій).

ВИШИНСЬКИЙ ОЧОЛЮЄ СОВЄТСЬКУ ДЕЛЕҐАЦІЮ НА СЕСІЮ О.Н.

Москва, 15 вересня. — В місцевих колах закордонних дипломатів викликало загальне зацікавлення повідомлення, що совєтський міністер закордонних справ, Андрей Вишинський, рішив сам очолювати совєтську делеґацію на сесію Ґенеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, що має початися в найближчий вівторок, дня 20-го вересня. Це з одного боку вказувало б на велику увагу совєтського уряду до цеї сесії, як теж на можливість видвигнення Совєтами деяких справ більшого значення. Відомо, що Совєтський Союз досі використовував міжнародну машину Об'єднаних Націй для своїх пропаґандивних цілей. Тепер видвигається думку, що в деякому зв'язку з цим могло бути й призначення Вишинського міністром закордонних справ на місце Молотова, бо Вишинський є загально відомим спеціялістом від пропаґанди. Окрему увагу звернув факт, що Вишинський, перед від'їздом до Ню Йорку на чолі великої совєтської делеґації, був гостем на приватному прийнятті, що його влаштував американський амбасадор, адмірал Ален Дж. Кірк, в своїй приватній резиденції в Москві. Це був перший випадок, що совєтський міністер закордонних справ взяв участь в приватному прийняттю американського дипломата. Крім Вишинського, в склад совєтської делеґації входять ще такі відомі особи: заступник міністра закордонних справ та постійний совєтський представник в ОН, Яків А. Малів, амбасадор Олександер С. Панюшкін, С. Царапкін, д-р Арутюніян та інші. Між делеґатами нема А. Громика.

АДЕНАУЕР ІМЕНОВАНИЙ КАНЦЛЕРОМ НІМЕЧЧИНИ.

Бонн, Німеччина, 15 вересня. — Відомий провідник християнсько-демократичної партії, д-р Конрад Аденауер, був вчора рекомендований новобраним президентом Гойсом на канцлера західно-німецької федеративної республіки. Сьогодні рано над цею кандидатурою голосуватиме Бундестаґ. Вже вчора прийшло між президентом та поодинокими членами парляменту і партій до деяких непорозумінь щодо інтерпретації конституції, зокрема щодо визначених нею прав і повноважень президента.

БРИТАНІЯ ОСТЕРІГАЄ АТЕНИ ПЕРЕД НАЇЗДОМ НА АЛЬБАНІЮ.

Лондон, 15 вересня. — Кілька днів тому в Атенах повідомлено, що грецька делеґація на сесію Ґенеральної Асамблеї одержала доручення попередити міжнародну організацію, що грецький уряд рішений повести боротьбу проти большевицьких партизанів теж на альбанській території, якщо Альбанія не припинить своєї інтервенції в грецьких справах. Вчора тут повідомлено, що британський уряд мав порадити урядові Греції здержатися від такого кроку, що міг би це збільшити скомплікувати справу на Балканах. Ця сама проблема мала бути теж предметом нарад між державним секретарем Ачесоном та британським міністром закордонних справ Бевином.

УСПІХ АМЕРИКАНСЬКИХ ВОЄННИХ ВПРАВ В НІМЕЧЧИНІ.

Нюрнберґ, 15 вересня. — Осінні військові маневри американських збройних сил в Німеччині, перші після створення спільного штабу всіх родів зброї, продовжуються з великим успіхом. У зв'язку з цим американське військове командування заповіло можливість створення теж в Німеччині постійного об'єднаного штабу сухопутних морських і повітряних збройних сил. В комунікаті говориться, що „спільні вправи виявили тепер яснійше ніж будь-коли, що армія, фльота й авіяція можуть діяти спільно та в повній згоді як одна неподільна цілість".

ФРАНЦУЗЬКІ КАРДИНАЛИ ОСТЕРІГАЮТЬ ПЕРЕД БОЛЬШЕВИЗМОМ.

Париж, 15 вересня.— Всі чотири кардинали Франції видали вчора спільне послання до вірних, закликаючи їх точно придержуватись декрету Апостольської Столиці з 13-го липня, на підставі якого „забороняється католикам давати свої імена або будь-яку підтримку комуністичним партіям".

ЗНОВУ СПРАВА ІТАЛІЙСЬКИХ КОЛОНІЙ.

Лондон, 15 вересня. — В британських урядових колах вважають, що справа колишніх італійських колоній в Африці буде знову видвигнена на найближчій сесії Ґенеральної Асамблеї Об'єднаних Націй та що тепер існують можливості остаточно полагодити цю справу.

ІЗРАЇЛЬ ПРОТИ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ЄРУСАЛИМУ.

Тель Авів, Ізраїль, 15 вересня. — З поінформованих джерел тут заявляють, що уряд Ізраїля буде боротися всіми силами проти видвигненого в міжнародну плану інтернаціоналізації Єрусалиму. В місцевій пресі заявляється, що Ізраїль ніколи не погодиться на відірвання цего міста від цілости його території.

В ПОЛЬЩІ ЗАСУДЖЕНО НА СМЕРТЬ ДВОХ КАТОЛ. СВЯЩЕНИКІВ.

Варшава, 15 вересня. — Польський комуністичний суд в Лодзі засудив вчора на кару смерти двох католицьких священиків. Обом їм закидувано співпрацю з німцями та зраду під час війни.

КОМУНІСТИ ПЕРУТЬ СВОЇ БРУДИ.

Беоґрад, 15 вересня. — Вкорoтці має початися в Будапешті судовий процес проти визначного мадярського комуніста і бувшого міністра закордонних справ, Ляшла Райка, обвинуваченого в змові з Тітом проти відданого Москві уряду Мадярщини. При цій нагоді видвигається всілякі міжнародні комуністичні бруди, що своєю історією сягають ще до громадянської війни в Еспанії.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

НЕ ВІДМОВЛЯЙТЕСЬ ПРИЙНЯТИ!

До кінця цього місяця прибуде до Злучених Держав 10 нових транспортів з Німеччини з „Ді Пі", між якими буде 3,000 українських скитальців.

Тільки подумати: Ще не так дуже давно ми журились і нарікали, що ЗУАДКомітет так мало дістає українців до Америки, а тепер цей Комітет нас повідомляє, що впродовж найближчих двох тижнів прибудуть уже тисячі українських скитальників.

Виходило б, що наші серця повинні б наповнитись великою радістю, бо здійснюється те, до чого ми прямували, над чим трудились у Вашингтоні чи Франкфурті, на що ми склали грошеві жертви. Що більше, ми не тільки дістанемо за два тижні три тисячі нових українців зо скитальщини, але ми могли б дістати впродовж двох місяців ще три тисячі українських родин, себто біля 15,000 нових українців до Америки.

Ці два факти є тепер перед нами. Це вже не фантазія, не надія, що може дістанемо сюди наших скитальців і може виборемо їм дозвіл на вїзд. Це вже дійсність, коли йдеться про те, чи вони можуть дістати дозвіл на виїзд до Америки. Урядові перешкоди переможені, а залишилась ще тільки одна перешкода і тою перешкодою — є тільки ми самі.

Перед нами тепер ясне питання: Хочемо ще скріпити українську громаду в Америці новим, чесним і патріотичним елементом, чи не хочемо?

Немає сумніву, що всі ми відповімо: Хочемо! Та в цьому випадку треба дати негайну відповідь не тільки доброю думкою і щирим серцем, але теж і ділом. Треба знайти по наших громадах тимчасове приміщення для тих нових наших братів і сестер, треба доложити старань, щоб їм допомогти знайти працю.

Нема тепер часу на великі дискусії й розмови про те, чому ця справа застала нас неприготованими. Нічо не поможе нашим скитальцям в Німеччині, що можуть дістатись до Америки, коли будемо скидати один на одного вину за те, чому скорше не подбано про цей порятунок. На все є різні причини, різні відповіді й виправдання. Бо навіть якби це все розяснити, то всеодно воно нам нічо не поможе. Що не було б, нам треба — і це найважніше — гідно й чесно докінчити велике гуманітарне та патріотичне діло рятування якнайбільшого числа наших скитальців від неминучої смерти, яка їх жде від Сталіна та його наймитів.

Усіх скитальців, що ще можуть і повинні до нас дістатись, можна б дуже легко врятувати і тут їх примістити, коли б усе наше громадянство поставилось до цеї справи в цій хвилині в такий спосіб, як треба б поступати віруючому християнинові, доброму американцеві й щирому українцеві. Не хочемо припустити, щоб ми інакше поступили, щоб ми не отворили в тій останній мінуті рятунку дальшим тисячам наших скитальців дверей наших хат, наших народних домів, наших церковних галь та щоб ми не отворили теж і своїх кишень і не зложили жертви на цей рятунок. Ціла наша суспільність покриється чорною плямою, коли цього не послухає і не виконає свого обовязку. Звертаємо на це вже тепер увагу і просимо усі наші організації та усіх наших передових людей по громадах узяти собі цю справу до серця, і то зараз, бо справа ця не терпить уже ніякої проволоки.

Економічна сторінка імігpації

Для українців, приїжджаючих свіжо з Европи, виглядає дивним, що в руках американських українців так мало фармів, підприємств чи фабрик. „Якто, на фармах, заселених українцями, нема місця для однієї родини? Нема заняття в робітні, заводі?" — питають часто скитальці, шукаючи якогось притулку і праці. Але дійсність така, що українці в Злучених Державах мають дуже мало своїх фармів або своїх робітень. Коли й є яка фарма, то вона своїть одинцем в якімсь стейті, а справжня українська фармерка громада притулилася аж в Норт Дакоті, але й звідтам мало вістей про можливості приміщення нових імігрантів.

Оця майже трагічна ситуація мусить звернути увагу не тільки самих імігрантів, але теж і старших громадян українського роду, на основні недостачі в нашім загальнім громадськім житті. Не йдеться про те, щоб колись в майбутності дати пристановище якимсь новим імігрантам, тільки про те, щоб наладнати життя української спільноти на підставах, загально прийнятих в Америці.

Вже в теперішніх дописах нових імігрантів до часописів слідне їхнє наставлення до загальних справ. Пильний читач може вичитати з них необхідність творення культурного осередку; відновлення театрального мистецтва; наладнання церковного життя; поширення інформаційної служби про українську справу; способи збереження національних традицій; і т. д., і т. п. Та нема де правди діти, а про економічно-бизнесові підстави існування української громади пишеться найменше.

Економічне життя не є головною ціллю людини, одначе воно є природне. Якщо людина не має засобів до фізичного існування, не можливе й духове життя. Як би тільки обмежитися до заспокоєння необхідних природних потреб, тоді прийшлось би людям жити на лад анахоретів у пустелі і не шукати вищих форм зорганізованого життя. У теперішніх відносинах тільки одиниці можуть бути пустельниками, а загал мусить таки подбати про всесторонній добробут, включаючи й матеріяльний.

Америка це край усяких можливостей, а зокрема економічного розмаху. Може український імігрант лізти в нідро землі й звідти в характері копальника видобувати чорне золото для підприємця, то чому той самий імігрант не може приспособитися до бизнесового життя й покласти основи для своєї майбутності дорогою самостійної праці, незалежно від примх „боса"?

Як приспособитися до бизнесового життя, на це точних правил нема, як зрештою нема правил для приспосіблення до звичайної заробітної праці. Є тільки загальна засада: Якщо людина не може подолати якомусь завданню, тоді шукає спільників та співпрацівників. Спілки бувають на звичайний, тобто капіталістичний лад, а бувають теж і кооперативи. Цілі спілок і кооператив такі різнородні, як різнородне є саме життя: продукційні, консумційні, для обслуги людей і ін. Місця різнородні, залежно від скупчення людей, які потребують товару, обслуги або постачання. Треба тільки оглянутися.

Ще застанова над старшими й молодшими особами. Для молодших надаються міста, бо вони мають час приспособитися. А для старших?

У відповідь на це думка огородника, Карла Клайна з Ню Йорку, який щойно відзискав утрачений зір. У щоденних часописах передано такі його погляди: „Я тепер піду на огородничий бизнес і надіюся по якімсь часі набути дешеву фарму. Одначе до цього треба капіталу, а тепер я не маю ні цента при душі". Опісля він додав ще пояснення: „Я не люблю міського життя, хоч би навіть у моему Бруклині. Темпо життя в місті зашвидке. Коли вам приходиться всісти на автобус, то треба або когось штовхати, або вас хтось штовхне. Тільки на фармі ви маєте спокій до праці".

Пересічний український громадянин-імігрант це колишній житель села. Чому не покористуватися вродженим талантом і не почати в Америці обрібки землі? Земля наша мати. Коли прийдуть і найчорніші хвилини в житті, земля пригорне людину і врятує її від голодової смерти. Навіть в Америці не треба великих земельних просторів для прожитку. Треба тільки знати, що на землі плекати.

Те, що занедбала колись стара українська іміграція, можна направити тепер, коли приходить нова. Сусідське поселення дасть нам теж належне скупчення своїх сил для втримання рідної традиції.

НІМЕЧЧИНА НА ПЕРЕЛОМІ

Вибрані демократичним порядком представники 45 мільйонів німецького населення західних зон вибрали в дні 12 вересня Теодора Гойса першим президентом твореної тепер на руїнах гітлерівського Райху західно-німецької федеративної республіки. Це є одним з останніх кроків до остаточного оформлення нового державного організму, апробованого західними аліянтами. До речі,Гойс є третім президентом, якого Німеччина мала взагалі. Двох перших, Еберт і Гінденбург, були після повалення кайзера у висліді програної німцями першої світової війни. Новий президент, що походить зі старої ліберально-демократичної школи, символізує новий і переломовий розвиток, по якому йде тепер переможена Німеччина. На ділі, президент є більше символом, бо його влада сильно обмежена конституцією. Німці, виходило б, вже мають досить „сильної влади" та „сильних фюрерів" з необмеженими повновластями і рішили задержати найбільшу владу для самого народу.

Нова німецька держава не включає всіх німецьких територій, бо ціла східна частина країни є під советською контролею. Проте, це, що діється в західних зонах, можна без сумніву вважати загально-німецьким розвитком та виявом збірної волі німецького народу. Ті, що під Советами, не сміють мати ані волі, ані голосу.

Створення західно-німецької республіки ще не означає повного привернення суверенности німецькому народові. Навпаки, це є тільки першим кроком на шляху до неї, а дальший розвиток залежатиме головно від самих німців. У відповідь на критику британського уряду за його політику в Німеччині, ми свого часу чули авторитетні британські докори в американський бік за домагання безумовної капітуляції Німеччини. Після того там був залишився повний хаос і без будь-яких можливостей виходу з нього. Західним союзникам довелося дослівно творити все від початку та наладнувати адміністрацію країни від найнищих клітин, поборюючи рівночасно тисячі всіляких труднощів, що їх на всіх ділянках насували обставини та вічно підривна большевицька п'ята колона. Беручи це до уваги, муситься признати, що за чотири роки зроблено чималий прогрес до теперішнього нового державного оформлення тої Німеччини, яка — по словам нововибраного президента — однаково потребує Европи, як Европа потребує її.

Новий уряд Німеччини подуманий західними аліянтами насамперед як демократично-конституційна інституція, з якою „можна б говорити". Західні демократії вели війну не на те, щоби підбивати інші на-

Микола Кокольський.

ЖЕРЕБ КИНЕНИЙ

Визов і боротьба большевизму з релігією почалися не тоді, коли югославські комуністи судили голову хорватської католицької церкви, архієпископа А. Степінаца. Не тоді, коли мадарські комуністи зломили кардинала Міндсентія і замкнули в тюрму. І не тоді, коли чеські комуністи по вуличному викричали і висвистали зі святині архиепископа Й. Берана, та відмежували від світу. Ні! Вона почалася далеко скорше. Почалася з тією самою хвилиною, коли большевизм прийшов до влади на просторах „родіни", а в пер-

роди, але щоби їх визволити від їх власних тиранів та створити передумови до тривкого замирення і добробуту та спільного прогресу в світі. Це має своє незбите потвердження в їх політиці в переможених країнах. Італія, що своїми змінами під кінець війни врятувала свою державну форму, протягом відносно короткого часу дістала не тільки мировий договір, але й стала рівноправним партнером та союзником переможців. Німеччина, натомість, з вигаданої нею тотальної війни вийшла тотально переможеною і в ній треба було заводити тотально новий лад, що тепер вже добігає до свого завершення. Після створення нового німецького державного організму та його уряду, черговим кроком буде мировий договір, дальше привернення суверенности німецькому народові та включення його в сем'ю вільних націй світу.

В цьому лежить ціла переломовість теперішніх подій в Німеччині. Бо дальший розвиток в тій країні переможці узалежнюють від становища німців в цій переломовій стадії. Німці повинні тепер виказати на практиці, що вони можуть і хочуть жити в цивілізованій сім'ї народів без кафтана безпеки. Зі західних союзів найбільш недовірливо до цего ставиться Франція і вона має на це оправдані причини. Америка і в цьому випадку держиться своєї засади про „трай егейн" та бажала б дати німцям правдоподібно ще останню нагоду зажити вільним і мирним життям у мирному і вільному світі. Треба сподіватися, що при цьому американський уряд поробить теж всі заходи осторожности, щоби ця мирна нагода не була використана німцями для інших цілей ніж вона призначена.
шу чергу на українських землях.

Большевики знали дуже добре слабі місця російського казьонного православія, що було підпорою зненавидженого царизму та русифікаційним знаряддям інородців, але не вміло вдержати тісного, душевного звязку між церквою і вірними. Та по розвалі Росії вже короткий період організації української державности вплинув додатно теж і на церковне життя в Україні. Чимало душпастирів пішло за голосом рідної крови, організувалася суто українська, автокефальна церква. Одначе цей тісний звязок української церкви з народом був большевикам дуже не на руку. І тому вдарили вони цілою силою теж і в українське церковне життя. Замикання і гидка профанація святинь, руйнування церков навіть високовартісних під оглядом мистецьким чи історичним, кпини з релігійних почувань словом і письмом, терор супроти духовенства і вірних, це все знані большевицькі методи боротьби з релігією.

Тільки обиватель з тієї сторони греблі не хотів того всього бачити, та навіть в те вірити. Та незабаром стали появлятися грізні знаки, що не віщували тому обивателеві добра. Націстичне божевілля в Німеччині, що чомусь то зверталося проти релігії та християнської моралі, патріотична дурійка в архикатолицькій Польщі, що чомусь то руйнувала православні святині, або насильно відбирала їх від своїх же громадян, те все були вже ознаки большевизму по цей бік греблі. Та обиватель усе ще добродушно усміхався — моя хата з краю. —

Прийшла друга світова війна. Большевики перенесли свої прапори далеко на захід, тай загосподарювали на „звільнених" землях по своїм зразкам, випробованим довголітньою практикою. Перша на чергу прийшла українська католицька церква на західних українських землях. Насильне накинення казьонного православя, знущання, тюрма, табори праці, муки, смерть, отсе той кривавий шлях, яким вона іде. А потім прийшла на чергу церква в Югославії, Мадярщині, Румунії, а останньо в Чехословаччині. І чимраз сильніше наступає большевизм, в першу чергу на католицизм. Та це не значить, що некатолицькі віровизнання комуністи будуть шанувати. Ні! Вони тільки ділять свою боротьбу на етапи з тактичних мотивів. Переслідування болгарських протестантів це заповідь грізного майбутнього і для тієї церкви зі сторони большевиків. Толерувати вони будуть тільки казьонну церкву, таку, яка стане вповні на їх.

(Докінчення на стор. 4-тій)

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОВДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

115)

Десятник відійшов до інших гуртків і ланок, розсипаних по тайзі, а ми ще енергійніше взялися допилювати середину стовбура. Дерево вже було підрізане з усіх боків на всю довжину півтораметрової пилки, але воно все ще вперто стояло і не падало. До кінця робочого дня лишалось не більш, як пів години, і нам хотілося, хоч би там що, повалити цю махину. Промучились ми ще хвилин двадцять і, нарешті, почувся тріск, стовбур здригнув, хитнувся в один бік, ще раз крякнув і грізно став падати на землю. Ми відскочили в протилежний від падіння бік і, затамувавши віддих, дивились, як убирало й падало величне дерево, підпиляне нашими руками. Всією своєю багатотонною масою сосна, стогнучи, грякнулась об землю і завмерла. Грім і гуркіт глухою лісовою луною покотились по тайзі і втонули десь у далеких монгольських горах. Сусіди по праці подивился в наш бік і схвально вилаялись на адресу сосни. Ми, стомлені і задоволені, ставились до неї, як до істоти, яку ми тількищо скарали на смерть. За завтрішні відсотки вироби ми були спокійні і могли дозволити собі невеликий спочинок, тим більше, що робочий час уже доходив до кінця.

Давидов сидів на величезному пеньку і рахував його річні кола. Сосна мала п'ятсот двадцять років!

Він добув із кишені брудну ганчірку, витер обличчя, зітхнув і промовив:

— Оце то деревце! П'ятсот двадцять років! Росло собі, та й росло; що не рік, то й кілечко. Над його верховиною промчало п'ять віків нашої історії, починаючи від Єрмака і кінчаючи нашими днями, і ніхто його не чіпав... А от прийшли ми — советські в'язні — і повалили його... в ім'я соціялізму. А що таке соціялізм, комунізм, большевизм і всякі інші ізми? Що це — безневинні теорії, чи жахливі поняття, від яких уже почала здригатися земля наша?

...Спочатку було Слово, і Слово було у Бога, і Бог був Слово... А якщо слово не від Бога, і не є Бог, то це слово від сатани... Як і не всяка влада є від Бога. Якщо влада від Бога, то в цьому випадку це — сума більшости людських воль, об'єднаних однією релігійною і державно-політичною ідеєю, що керуються в своїй поведінці вічними поняттями добра і зла, проголошеними Біблією. В советському випадку це таксамо сума людських воль, які заперечують не тільки існування об'єктивної Істини — Бога Слова, але і загально-людських законів моралі і поведінки... Це — сума, складена з самих злочинних осіб, зібраних із темних низів людського суспільства. Советська влада і є наслідок цього злочинного аморально-християнського складання! І коли ця сума стане всесвітньою, людство зазнає катастрофи, і в страшній агонії воно зустріне свій кінець ...А тим часом в цій агонії б'ється одна лише Росія...

Змучені надсильною працею, ми мовчки сиділи і слухали міркування Давидова, а він, дивлячись у темніючу хащу тайги, тихо пророкував:

...Друга світова війна, що оце розгорнулася, являє собою другий акт великих подій, що почалися в 1914 році. Це продовження світових нещасть, переднакреслених у книгах Біблії тисячоліття тому... На історичних шляхах так званого прогресу людство підійшло до нашої ери, до завершення останнього біблійського дня, тіні якого вже спускаються на всі виміри нашого життя, переповненого величезнішими кризами у всіх галузях знання... І тільки вибрані Божі чоловіки, подібно до верховин високих гір, освітлюються останнім промінням сонця на заході.

...Всі вартості знецінені, і на торговищі людських ідей залишилась одна лише гола, звіроподібна боротьба за існування вимуштруваних пітекантропів.

...Темні сили світобудови, заперечуючи Божество і вічні Його Істини, в галузі спокушань і богословських сентенцій перейшли у всі клітинки людського буття, опанувавши свідомість більшости людей, вони регулюють норму поведінки їх від народження і до смерти. Вони створили особливий культ, в ім'я якого вже поставлено велетенські капища й ораторіюми, мобілізували всі хвилі етеру і адептів усіх наук. І в цих капищах апостоли цього культу, Гітлер і Сталін, своїми блудливими голосами правлять уже чорну мессу...

...Блюзнірство стало паролем робочого і святкового дня, девізом нашого молодого покоління, затягаючи нещасних у безодню моральної й фізичної загибелі. Безумні! Бруд, кинутий ними в небо, за законами притягання, впаде назад на їхні ж очманілі голови, і вони стануть ще нещасніші і зліші, поки не загинуть від меча, голоду та інших напастей... Бо „природа не терпить блюзнірства і кінець кінцем помститься за себе".

...Все сплуталось на земній кулі. Чорне стали звати білим, а біле — чорним, пітьму — світлом, а світло — пітьмою, зло — добром, а добро — злом. Чотирьох Євангелистів замінили Марксом-Енгельсом-Леніном-Сталіном, храм — комсомольським клюбом або хатою-читальнею, безсмертну людську душу — безглуздим фізико-хемічним танцем атомів... Замість вільної творчої праці, ми маємо стахановщину, замість натхнення — соціяльне замовлення, замість благословенного Богом хліборобства — колгоспне рабство...

Боротьба за український театр

I.

Початки побутового театру

З упадком Гетьманщини в Україні підупало теж культурне життя нашої країни. Шкільний театр, який розвинувся по містах України, як теж своєрідний український Вертеп не дістали можливостей розвинутись у світський український театр. Ще й запровадження кріпацтва, яке принесло зі собою й на Україну панську примху — кріпацький театр, припинювало цей перехід. Та все ж у 1789 році маємо постійний театр у Харкові, а в 1803 в Києві та Одесі. Згодом відкрили театри в Чернігові та Бердичеві. Київський театр робив враження своїми розмірами та урядженням; він мав два поверхи льож (32 льожі), партер з кріслами, як теж зі стоячими місцями і галерею. В театрі вміщалось 470 людей. В перший час у Києві не було постійної трупи, а приїжджали різні контрактові. Приїжджали такі трупи теж до інших міст на час ярмарків. 1812 року починається нова доба харківського театру, де головним мотором є Григорій Квітка-Основ'яненко, який покинув тоді вже монастир і всю свою творчу працю віддав театрові, в якому працював, як автор і драматург, а згодом, як історик. Квітка збагатив нашу драматичну літературу знаменитим водевілем, який тоді панував у всіх театрах Европи, „Сватання на Гончарівці", що майже до сьогодні не сходить з української сцени.

Та місцем справжнього відродження не лише нашого театру, але і нашого письменства і мистецтва взагалі признано Полтаву. Тому, що тодішні театральні трупи на Україні були російсько-українські, теж і їх репертуар не був чисто українським. Правда, використовували ці трупи інтермедії та шкільну драму, але це не могло заповнити репертуару. Лише 1812 російський письменник Шаховський написав водевіль ніби українською мовою п.н. „Козак Стихотворець". Мова цієї п'єси однак була така жахлива, що це обурило тодішніх українських працівників культури, а у висліді того обурення повстали такі дві визначні п'єси батька нашого літературного відродження Івана Котляревського, як „Натадка Полтавка" та „Москаль Чарівник". Та все п'єса Шаховського для історії нашого театру важлива, бо це вперше український світський театр дістав світську українську п'єсу з українського побуту. Різнила тільки мова, але вирівняв цей брак петербурзький композитор Катаріно Кавос, прилучивши до п'єси досить мельодійну музику, яка сприяла її успіхові.

Справжнім роком народження українського світського побутового театру вважати треба 1819 (130 років тому), коли то Котляревський виставив у полтавському театрі свою безсмертну „Наталку Полтавку". Про успіх цієї п'єси годі говорити. Вона донині не сходить зі сцени, а кожний знає її так, як знає „Кобзаря". Спочатку звали її оперою, бо тоді у французькому театрі панувала комічна опера, яка згодом розвинулась в оперету, але елемент народної драми властивий їй зробив її репертуарною п'єсою, яка ввійшла теж у репертуар московського державного театру. Партитуру до „Наталки Полтавки" зладив Альоїз Єлічка, згодом другу Опанас Маркович, а вкінці Лисенко, користуючись партитурою Марковича.

Комедійно-побутова основа, яка є в „Наталці", та яка довго панувала в усіх того роду п'єсах українського репертуару, викликала теж багато наслідувань її. П'єс наплодилось стільки, що українсько-польська трупа Ленковського, яка виступала в Київському театрі в 30-тих роках, могла, не повторяючись, завжди ставити нову п'єсу. 1823 р. цей театр подав до цензури аж 172 п'єс. Бібліограф українського театру Михайло Комаров подає, що за час 1812-1881 в Україні було 175 українських п'єс. Між ними були теж і переклади п'єс, але головно з популярних тодішніх драматургів, як Коцебу. Знаний був „Скупар" Мольєра, і хто зна, чи котрийсь з театрів не ставив тоді Шекспірового „Гамлета". Репертуар українського театру збагатив і Шевченко своїм „Назарем Стодолею".

Та хоч був уже український репертуар і були великі талановиті працівники театру — то все ж таки український театр ще й тоді не мав повного національного обличчя. Головні театральні трупи були мішані, або російсько-українські, або польсько-українські. Ще й до того деякі корифеї українського театру, працювали теж і в російському театрі. Сам Щепкін постійно працював у Москві, та тільки приїжджав у Полтаву, чи в Харків, і тут організував українську трупу для вистав. Незалежний український Театр зв'язаний з іменем Марка Кропивницького і з датою 1871 р., коли то Марко Лукич уперше виступив на сцені в ролі Стецька зі „Сватання на Гончарівці" в Одеському театрі. Марко Кропивницький — це будівничий українського побутового театру і боротьбі за український театр віддав він ціле своє життя, працюючи для нього, як його організатор, як драматург, як актор, і як режисер і вчитель театрального мистецтва.

от

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БАБИЛОН, Л. АЙ.

Закінчення Діточої Вакаційної Оселі та Літньої Школи ОО. Василіян.

Хто був на пописі дітей з приводу закінчення Діточої Оселі 28 серпня ц. р. у Бабилоні, Л. Ай., цей міг наочно побачити, що значить ентузіязм праці. Цю велику роботу, багато більшу за усі сходини різних організаційних і переорганізованих комітетів, зробив гурт людей, які під проводом о. д-ра В. Гавліча ЧСВВ перемогли усі труди й невигоди, усі прояви зневіри з боку громадянства і довершили великого діла. 79 українських дітей, в тому безплатно 10, за знижкою 37, знижок уділено на 1,765 дол. впродовж семи тижнів, тобто від 10 липня до 28 серпня жило й здорово харчувалось серед розкішної природи, в прекрасному приміщенню, кол. літній резиденції одного з американських міліонерів, недалеко моря та віддихало свіжим повітрям, тоді, коли Ню Йорк та інші міста задихувались від жари й спеки. Зовсім правильно сказав о. д-р Гавліч, відчиняючи попис дітей, що творення таких осель чи півоселі для нашого грядущого покоління, це перше наше завдання, думка творити школи дуже далека ще до реалізації, коли оселі можна творити зараз же, на місці.

На програму попису дітей, який тривав дві години (від 3—5 год. попол.) складалися в першу чергу хорові співи дітей, дівчаток і хлопців, що збірно відспівали „Ой видно село", „І шумить і гуде", „Човник хитається", „Видиш брате мій", „Ой у лузі червона калина", „Як весело мине час", „Ти пластуне" й т. д. Деякі пісні („Ой видно село", „Човник" чи „Видиш брате мій") діти співали виконуючи ритмічні рухи. І тут мусимо з повним признанням згадати впорядчицю концерту п. С. Стецуру: всі точки були так естетично підготовані, в таких помислово гарних костюмах, що в ні одній точці не вражало ніяке, найменше недотягнення, тимбільше, коли візьметься під увагу, що це виконували маленькі діти.

Хори були переплітані декламаціями (деклямували Єлисавета Бучак, Петрусь Пясецький, Любомир Гумовський, Ришард Катамай й Петро Гевка) та сольоспівами (у виконанні Маріянни Дячук і Мусі Леськів), був і віршований ділялог „Хто ти дівчино мала" у виконанні Бобі Куткевич і Де Дячук. Та найкращою частиною свята були танки, збірні й поодинокі, які численно зібрана публика гаряче оплескувала: танок циганок (у виконанні Оксани Романюк, Галі Іжак, Нусі Куриці, Мирослави Спринської, Марти Ляшкевич і Лялі Стецури). Гопак (у виконанні Нанни Олесницької, Дорки Мудрої, Роми Скороботатої і Маріянни Дячук) і танок метеликів у виконанні найменших дівчаток. Танкові соло виконували Остап Тершаковець (козачок), Люба Баран (Вальс, Чардаш і Козирдівка) і Василь Тершаковець (Чумак). Всі ці точки були бездоганно виконані, повні енергії й чуття, із подихом правдивого мистецтва. До якої міри ці танки зачарували публику, хай свідчить факт, що коли чумак у своєму танку, згідно з програмою, упав на сцені, публика ахнула з жаху, а одна пані вибігла з крісел, щоб ратувати танцюриста... Дуже миле враження зробила сценка нашого відомого письменника-есеїста М. Островерха „Грунт — то вміти погодитися". М. Островерха вміло підібрав сьогоднішній момент т. зв. „ворожнечі" дітей нової і старої еміграції, зручно сплітаючи в розмову дітей відомі американські фрази, що викликувало бурю сміху серед розбавлених глядачів і викликало в неодного приявного „старого" й „нового" емігранта різні думки на актуальні теми... Тут було б кривдою для виконавців не згадати маленького Петруся Пясецького, який своєю безпосередньою „сценічною грою" збирав справді заслужені оплески.

Діти подякували о. д-р Гавлічеві ЧСВВ, вручаючи йому китицю квітів, від імені старшого громадянства подякувала о. докторові п. Клявдія Олесницька, яка у своїй короткій, річевій і гарно виголошеній, змістовній промові, зясувала ці умовини, серед яких ростуть українські діти, що не мають відповідної їм, рідної школи, ні потрібного для них українського вогнища, дому, де часто-густо говориться по американськи а які справді не знають „чиї вони діти"... й протиставила тому вартість і заслугу цієї першої нашої оселі. При кінці ж знову попису, перед співом дітей „О Україно" і „Боже вислухай благання", о. д-р Гавліч подякував усім зібраним, усім добродіям оселі, в першу чергу нашому визначному громадянинові, відомому діячеві-лікареві д-рові Романові Осінчукові, який безкоштовно й безкорисно кілька разів приїжджав до Бабилону з Ню Йорку й оглядав дітей, маючи їх у своїй лікарській опіці, проф. Б. Перфецькому, що із Филадельфії прибув на свято, щоб акомпаніювати та іншим, які матеріяльно допомогли цьому першому починові.

Цієж неділі, 28 серпня відбулося в церкві в Бабилоні спільне Св. Причастя усіх дітей, а на кілька днів перед закінченням оселі сфільмовано оселю, заняття й забави дітей.

Перший крок ратувати наших дітей фізично й національно зроблено. Зроблено вдатно, з успіхом, може не повністю матеріяльним, але повністю моральним. Та ми не забуваймо що найбільшим капіталом нашим є діти, капіталом, який найкраще й найбільше рентується. Ніяка інвестиція, вложена хочби в незнати яке могуче підприємство, так не рентується як інвестиція вложена в людину. А в слід за тим збірні оселі мають одну, величезну заслугу, зародки якої ми бачили уже по закінченню попису, коли діти пращаючись зі собою, плакали: оселі стопляють молодь, різнокісні вдачі й погляди в одно, вони своїм життям, спільним заняттям, грою і забавами, витворюють моноліт, те, що нашій нації так дуже під цей час бракує а що пізніше не можуть уже зробити ніякі реферати, доповіді чи книжки.

І за цей такий вдалий і сміливий почин належиться ОО. Василіянам щира подяка.

Гр. Лужницький.

Спортові Вісті

„УСТ", НЮ ЙОРК — ПЕРЕМАГАЄ „ВАРШАВУ" 2:0 (0:0).

Ню Йорк, 11 вересня "Red Hook Stadium".

Склад „УСТ": Ткаченко, Білецький, (Шмігель) Зачкевич, Ощудляк, (Цоцко) Палій, (Каратницький), Серант II., Цоцко, (Чорний) Олинець, Надбережний, Голюка Е., Суський, Порктко.

Спортове тов. „УСТ", щоб провірити свої сили, та якслід приготовитись до осінних розгривок, розіграло товариські змагання з польською дружиною „Варшава" з вислідом 2:0 у свою користь.

Провід впровадив аж 15 грачів, щоб вибрати одинадцятку, яка незабаром приступить до розгривок за осінне мистецтво.

Після змагання запитав я пана Прудивуса, провідника спорт. дружини, щоб поділився зо мною враженнями гри. Він заявив: „Сьогодні ми в далеко кращому положенні як рік тому, бо нові набутки з Европи скріпили нашу дружину і дають певну запоруку перемог". І справді, оборона певна, з чистим викопом. Поміч — (найкраща частина) подачі „чисті" і продумані. Напад високо технічно заавансований, але, на жаль, не все себе розуміє. (Тренінги!). Найкраще подобався в нападі Порітко, який своїм тягом на ворота противника створював дуже небезпечні позиції. Молодий воротар, це добрий набуток, який кілька разів інтервенював з успіхом.

Перебіг змагань.

Гру починають поляки, але „УСТ" перебирає ініціятиву й веде її в сильному темпі та з великою перевагою аж до останнього свистка судді.

В першій частині „УСТ" переводить кілька гарних акцій, скоро здобуває терен, дістається під ворота противника, але м'яч або міняється з ціллю, або стає жертвою певного воротаря „Варшави". З цікавих моментів першої частини можна занотувати гарний, далекий стріл Голюки Е., який воротар з бравурою відбиває майже на середину поля, як також наріжняк Суського, встрілений справді майстерно, але воротар, в останній хвилині, майже чудом, ливить його. Так кінчається перша півгра в нічию.

В другій частині „УСТ" переводить гарну акцію правою стороною (Чорний), який стріляє на ворота, м'яч відбивається від поперечки, доходить до Суського, який притомним, пласким гострим стрілом здобуває провадження (4'). Щойно тепер починається справдішне бомбардування воріт провтивника. Поміч і всі інші формації заграють „як за добрих часів". Атак навіть багато стріляє, але воротар інтервіне впору. Щойно 14' приносить другі ворота. Лівий помічник гарно випускає Порітка, який минає оборону і стріляє найкращі ворота.

Й-гей.

Заклик до молоді.

Провід „УСТ" звертається до молоді, вступати в його члени, побільшуючи його ряди, бо там, де є кількість, там і якість. Молодь не повинна забувати, що фізична культура розвиває не тільки фізичні й духові прикмети одиниці, але є водночас складовою частиною духової і матеріяльної культури людства.

Це зрозуміли давно вже культурні народи і зуміли втягнути в спортове життя усю молодь аж до найстарших.

Водночас Провід Спортового Товариства звертається з проханням до старшого громадянства міста Ню Йорку й околиці, щоб відвідувало в більшості спортові імпрези і тим способом причинилося до морального підйому і матеріяльного успіху шляхотного діла — виховання молоді.

Всі в неділю на „лоно" природи. Тут відітхнемо свіжим повітрям, забудемо на часок про всякі негоди, а оглядаючи гарну гру нашої спортової дружини, полинемо думками в наші славні городи Києва, Львова і Перемишля, бо граємо тут змагуни, що не один раз боронили чесно слави українського спорту тих міст.

Й-гей.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ПОХОРОНИ М. ГАЙВОРОНСЬКОГО

(Докінчення зі стор 1-шої)

хасем відходить в могилу. Червона калина все ще похилилася у лузі і все ще журиться Україна. Покійному не довелося дожити до мрії Його життя, щоб ту калину піднести та щоб розвеселити нашу славну Україну. Але до цеї мети будуть безупину змагати з піснею Гайворонського на устах усі ті, що залишились і ті, що прийдуть по них. А Ти, Брате, спи та про долю-волю тихо сни. Земля, яка стала Тобі новою Батьківщиною, хай буде Тобі легкою! — закінчив своє слово товариш зброї Покійного, д-р Володимир Калина.

Пісні „Чуєш, брате мій..." та „Ой у лузі червона калина похилилася..." жалібними акордами з грудей всіх численних приявних понеслись молитвою над відкритою домовиною їх композитора.

Ще довго після панахиди численні приятелі Покійного згадували ніколи незабутнього для одних Михася, для других учителя і для всіх невіджалуваного патріота, композитора та громадянина.

В останню дорогу.

Похорони покійного Михайла Гайворонського відбулися в середу, дня 14 вересня, в полудневих годинах з церкви св. Юра при 7-мій вулиці на кладовище св. Івана, Міддел Виледж, Л. Ай. В церкві при великому здвизі народу відправив заупокійне Богослуження о. С. Журавецький. Співав хор під проводом Т. Онуфрика. До останньої Панахиди станув ще друг Покійного, о. Д. Борса з Ню Гейвен. Жалібну проповідь виголосив о. Журавецький, підкреслюючи довгі терпіння Покійного та велику творчу спадщину його життя.

На цвинтарі співав хор, зложений переважно з товаришів зброї Покійного, під проводом одного з них, о. М. Вояківського.

Прощавай Друже! Живи Україно!

Над відкритою могилою, Покійного в останнє попрощав д-р Лука Мишуга, промовляючи в імені Дружини Покійного, від Стрілецького Братства, від народженої тут молоді та від цілого громадянства. Бесідник був останнім з тих, що бачили Покійного ще в живих. На кілька днів перед смертю, Покійний, що вже не міг говорити, дав на письмі кілька запитів щодо загального українського життя та опісля свої останні побажання. Можна б сказати, що з іменем України на устах Він закінчив своє творче життя. В одній з композицій Покійного говориться про дуба, що „похилився понад став" та про жаль великий, що по ньому позістав. Справді бо, жаль великий позістав по Покійному в серцях не тільки Його Рідних, приятелів і знайомих, але цілком певно і всього народу. Це ж бо йде в могилу один з найкращих його Синів. Він відходить у вічність, відходить до своїх друзів-героїв з-під Львова, Крут, Базару, з УПА, до тих всіх, що життя своє віддали за ті самі ідеали, для яких Покійний все своє життя боровся і трудився. Вони тепер привітають Його між собою Його ж піснею: „Живи Україно, живи, для краси, для сили і правди і волі!"

Ще останнє „Чуєш брате мій..." і вільна американська земля на віки прийняла ще одного великого Сина многострадальної України.

ЖЕРЕБ КИНЕНИЙ

(Докінчення зі стор. 2-гої).

услугах, так, як стоїть їхня православна церква і так, як цього вимагають с ь о г о д н і чеські комуністи від своєї католицької церкви.

Боротьба комунізму з церквою то боротьба за духовість людини, а в першу чергу за виховний вплив на молоде покоління. Старше покоління не так то легко переконати гарними словами, тим більше, що вже перші дні нагої дійсности большевицького режіму говорять зовсім іншою мовою. Та на тих невірних Томів найдеться рада. Головне, вхопити молодь у свої руки та виховати на свій лад. Вщіпити їм віру в єдиноспасаємість комунізму, віру, що тільки в комуністичній спільноті кожний громадянин заспокоїть усі свої потреби — (гасло: „кожному по його потребі"). — До того комуністичного ідеалу треба прямувати шляхом, визначеним партійним синедріоном, треба боротися з ворогами, що чигають на кожному кроці. Етика боротьби зовсім проста: добре є тільки те, що веде до побудови комуністичного ладу. Інше шкідливе і його треба знищити. В аспекті тієї боротьби комунізм перестає бути тільки теорією суспільно-економічного ладу, а набирає якоїсь містичної сили, стається свойого роду дуже нетолерантною матеріялістичною релігією. Ця комуністична „релігія" засуджує християнську мораль, що ставляє зовсім інші критерії добра і зла й на своїм прапорі виписує як девізу любов ближнього.

Боротьба двох світоглядів, християнського і комуністичного, загострюється з дня на день. Падуть щораз то гостріші слова, міцніші удари, чимраз їдкіше брешуть лисиці. І чимраз то зміцнюється опір комуністичному наступові. Який буде вислід бортьби, ясне як сонце. Світогляд, опертий на вічних, духових вартостях, був завжди сильніший від світогляду повного жолоба.

Тільки... ще багато крови поплиле, ще багато жертв упаде. Бо надто довго самовдоволений обиватель замикався у своїм світику, надто довго затикав свої уха на крик розпуки, що лунав із української землі. А скінчиться боротьба тим скорше, чим скорше обиватель по цей бік греблі усвідомить собі три основні правди:

Перша, що комунізм, це ідея нежиттева і нереальна, ніби блудний огник на багнищі. І тільки подмухи забріханої пропаганди засліплюють людські очі. Друга, що часи ідиллій, часи блискучої ізоляції давно і безповоротно минули. В боротьбі з большевизмом ніхто не сміє бути невтральним. Бо сьогодні мені, а завтра тобі — ця життева мудрість потверджується аж надто часто в комуністичній дійсности. І третя, що Україна, як колись перша городила степ червоними щитами і боронила своїми грудьми Европу перед степовими ордами, так і тепер перша приняла зухвалий большевицький визов, перша схрестила свої шаблі на полі бою. І хоч вона війну програла, не без вини отого обивателя, то вона не впала, свойого прапору не сплямила, а бореться і буде боротися за свої та за загально людські ідеали.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету, прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи адресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

* * *

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

18921 Лепіх Анастазію з д. оКлотка з с. Добра, Ярослав, від Никируй Миколи.

18922 Манзяк Степана і Антона з с.д Середнього, Лісько, від Василя Мандзяка.

18923 Романчак Анастазію і Михайла, Штельма Юстину з д. Бердар та знайомих від Пирко Івана і Анастазії Воробій.

18924 Максим Івана і Стефку від Івана Кущей.

18925 Бащак Феню з села Чорне, Лісько, від сестри Теклі Бащак.

18926 Плескун Ярослава з с. Литвинів, Підгайці, від Білик Остапа.

18927 Твердовську Полонію з с. Варваринці, Теребовля, від Миколи Валового.

18928 Лунь Петра з с. Махнів, Рава Руська, від сестри Агафії Труш.

18929 Билен Броню д. Андрія зам. Сколе від Кошів Андрія.

18930 Гарбар Катерину з д. Загачевська з села Старява, Добромиль, від Марії Загачевської.

18931 Римяк Михайла, Петра і Воська, Прогоняк Михайла з с. Устянова, Лісько, від Михайла Римяка с. Петра і Розалії.

18932 Килину Самарчук з с. Софіполь, Таращa, від брата Паламарчук Прокопа.

18933 Довгунь Марію з села Дусівці, Перемишль, від тітечного брата Бродило Івана.

18934 Вавриццук Василя з Озютич, волость Кисилин, Волинь, і двох братів священиків П. з Кисилина від Сокіл Петра.

18935 Скібінську Марію, Нетребску Анну і Марію, Батюк Володимира і Годований Стефана всіх з с. Плавуча Велика, Зборів, від Мамус Степана.

18936 Коцуба Івана з с. Карів, Рава Руська, від Лунь Петра.

18937 К о т р а Православна Церква вишле ашуренс доброму диригентові хору? Голосись в ЗУАДКомітет у Филаделфії.

18938 **До Таборових Управ** в Німеччині !Просимо оголосити, що Бандрівського Андрія з с. Лісковатого, Добромиль, ш у к а є Бандровський Григорій з Америки. Голоситись в ЗУАДКомітеті у Филаделфії під ч. 18938.

18939 Ґаляновського Мирона з с. Свистільники, Рогатин, від Білика Михайла.

18940 Білянського Михайла від Романа Білянського.

18941 Федин Йосифа і Михайла, Комарницьких Михайла, Йосифа, Павлину і Катерину з Богородчан від Федин Івана.

18942 Пеюк Йосиаф с. Василя і Маґди з с. Копанки, Калуш від сестри Мес Анастазії.

18943 Односельчан з с. Манилівка, Зборів і Дмитра Світлика зтогож села ід. Кишка Миколи.

18944 Трофимяк Симона з Козової, Бережани, від Стець Александра.

18945 Майстер Ілька з с. Кіщевичі, Рудки, від Мацьків Катерини з с. Коропуж.

18946 Водала Михайла і Стельмащек Петра від Марухняк Марії.

Голоситись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE

P. O. Box 1661, Philadelphia, 5, Pa

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Квартальні збори Бр. св. Володимира, від. 105, відбудуться в неділю, 18. вересня, в годині 2. пополудні, в домі Громади Найстави, 2051 Ровен ул.

Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів обовязково явитись на ці збори, вирівняти вкладка та скористати з членських прав у дискусії над звітом чи доброю порадою для скріплення Братства. Радо повитаємо всіх тих нововписаних до нашого Братства, які ще на зборах не були, як рівнож тих, які мають намір вписатись в члени. Пригадуйте один одному про цей обовязок явитись на зборах точно в означеному часі. — Управа.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, від. 8, буде мати місячні збори в неділю, 18. вересня, в год. 2. пополудні, в сали Укр. Клюбу, 13 Washington St. Просимо членів привести нових членів. — За уряд: Н. Мазур, предс.; В. Мандзій, секр.

CLEVELAND, O. — Special notice to members of St. Basil Society, Branch 364. The organization is going to make a group picture this Sunday, Sept. 18, at 1:30 sharp, at the Ukrainian Home of the East Side, 3161 East 93rd St. All members please be present. — H. Kukiz, Pres.; S. Kraft, Treas.; E. Bilecky, Fin. Sec'y.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. вересня, в годині 2. пополудні, в галі церковній. Просимо всіх членів явитись на час. Напоминаємо довгуючих членів заплатити свою належитість, бо інакше будуть суспендовані. Котрі члени будуть платити по зборах, то не пізніше як в понеділок, 19. вересня вечером до секретаря на адресу: John Markowicz, 287 Randolph St., Carteret, N. J. — І. Савчак, пр.; Н. Крупа, кас.; І. Маркович, секр.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. — Тов. Запорозька Січ, від. 305, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться 18. вересня, в годині 11:30 зараз по Сл. Божій. Просимо всіх членів прийти до галі парафіяльної та вирівняти свої залеглости, бо котрий член не вирівняє залеглостей, буде суспедований, бо відділова каса не всилі платити за членів. — М. Гентош, секр.

ПОШУКУВАННЯ

ПОШУКУЮ свого дядька **ІВАНА ДОЛЬНОГО** з села Чумаль, повіт Збараж, який замешкує в Ню Йорку. Хто про него знає, або він самий, прошу зголоситись до:

PAULINE YAROSH,
419 Shaw St.,
Toronto, Ont., Canada.

ПОШУКУВАННЯ.

Пошукується родини в Злучених Державах:

1. **Лазар Агафії** з дому **Рожина,** з села Стрільбичі, пов. Перемишль.
2. **Лазара Рожини,** з села Заболотці, пов. Перемишль.
3. **Годуньки Агафії,** з села Дорогоїв, пов. Перемишль.

Пошукує:

KOCUR AHAFIA,
c/o I. H. Austin,
Rt. 2, Rockville, Md.

Прошу д-р **ЮРИКА СТЕФАНІВСЬКОГО** подати свою адресу:

LUKAS LISEWYCZ
c/o Dr. Kalyna,
747 E. 9th St., New York 9, N. Y.

Пошукує KRAWCZUK NADIA вуйків: MYCHALKA SAWCZUKA, STEPANA MELNYKA і NETICHORA MELNYKA з села Лешнівки, Ковельського повіту, области Волинської. Пошукує NISZCZUK KAPITAN односельчана BASA HRYNIA з села Лешнивки, Ковельського повіту. Голоситись на адресу:

NISCZUK KAPITAN,
c/o Mrs. G. Wilson,
R. 6, Landover, Md.

Пошукую свого брата **БОЙКО СТЕФАНА,** замешкалого в Ню Йорку або околиці. Адреса:

OLGA BOJKO-LOTOCKA,
Ul. Andrzeja 5, Katowice, Poland.

ПОШУКУ колишніх власників фірми "CAUROM" з Черновець, промисловців DAAR & ROSKIES. Бажаю з ними переписатися:

B U R A K I L I E
Freiburg i/Br.
Schwarzwaldstrasse 22,
Deutschland — Baden.

ТАРЗАН, ч. 2178. Молодість проти старости.

У хвилині, коли великий чорногривий лев пустився до Джени, вона почулася безпомічною.

Та, саме тоді вискочив з джунглів гнучкий звір... це був Тікар.

А з ґущі джунглів Тарзан слідкував за долею своєї коханої дружини...

...підчас коли на краю містечка единою надією Джени була сила молодого Тікара проти досвіду старого витренованого льва.